

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre,
Moderaterne), Socialistisk Folkeparti,
Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det
Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre,
Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige

om

Danmarks Havplan

7. juni 2023

1. Der er krig i Europa, og de globale spændinger er øget. Det skaber pres på forsyningskæder og styrker behovet for energiuafhængighed. Derfor er det vigtigt at understøtte brugen af det danske havareal til fremtidens energiforsyning, så vi kan høste Nordsøens fulde havvindspotentiale og bidrage til, at Danmark og Europa bliver selvforsynende med grøn strøm. Samtidig er havets biodiversitet mere presset end før, med konsekvenser for havets arter og natur.
2. Den øgede anvendelse af havet betyder, at der er behov for at balancere en række interesser, som alle er centrale, når der ses på anvendelsen af det samlede havareal. Det drejer sig ud over vedvarende energi bl.a. om naturbeskyttelse, forsvarsaktiviteter, fiskeri, maritim transport, rekreativ sejlads mv. Samtidig er fx fiskeriet et vigtigt erhverv i kystområderne, hvor det bidrager med arbejdspladser og økonomi og har stor betydning for fødevarerhvervet og mange lokalområder.
3. Havplanen skal således udtrykke en balance mellem de nye aktiviteter, vi har behov for, så Europa kan blive selvforsynende med energi, hensyn til dem der benytter havet i dag og behovet for beskyttelse af natur og biodiversitet. Dette bl.a. ved, at der udlægges mere hav til naturbeskyttelse og via en forstærket indsats for at udvikle bæredygtigt fiskeri.
4. Med aftale om Danmarks havplan er aftalepartierne således enige om:
 - En fordobling af udlægget i havplanen til vedvarende energi og energiøer fra ca. 15 pct. af havarealet i den gældende havplan til ca. 30 pct. af havarealet med henblik på en omfattende VE-udbygning på det danske havareal af hensyn til den danske klimapolitik, og for at gøre Danmark og Europa uafhængige af fossil energi.
 - Øget naturbeskyttelse på havet ved at skabe bedre vilkår for natur og biodiversitet. Det sker ved, at der med havplanen udlægges og udpeges i alt mere end 30 pct. beskyttet natur, og ved gradvist at øge andelen af strengt beskyttede områder på havet fra ca. 4 pct. af havarealet i den gældende havplan til 8 pct. af havarealet i 2028 og 10 pct. streng beskyttelse, som skal være nået i 2030. Dermed fordobles den strenge beskyttelse i 2028 ift. den nuværende havplan, og Danmark vil på havet leve op til 2030-målsætningen i EU's biodiversitetsstrategi.
 - Havplanen skal understøtte en bæredygtig udvikling af det danske fiskerierhverv. Der afsættes som udgangspunkt 75 mio. kr. hertil frem mod 2030. Desuden skal der ske kompensation af de berørte fiskere, såfremt der ikke kan anvises alternative arealer til opretholdelse af deres nuværende aktiviteter.
 - Havplanen udarbejdes ud fra en økosystembaseret tilgang, som bl.a. beskrevet i EU-direktivet om maritim fysisk planlægning og havstrategidirektivet, der skal sikre, at havplanlægningen tager hensyn til økonomiske, sociale og miljømæssige forhold samt sikkerhedsaspekter for at støtte en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor. Endvidere iværksættes en undersøgelse af, hvordan der kan ske en ny, fokuseret anvendelse af data, der kan styrke havplanlægningen fremadrettet.
 - Havplanen skal understøtte styrkelsen af forsvaret og fastholde dansk forsvars mulighed for øvelser på havet, især i lyset af den ændrede geopolitiske situation i Europa.

- Der skal fortsat være gode rammer for dem, der i øvrigt anvender havet i dag, herunder eksisterende energiproduktion, CO₂-lagring og ift. Danmarks internationale forpligtelser ift. sejladskorridorer og skibstrafik, så den internationale handel kan fortsætte som i dag.
- Havplanen skal så vidt muligt understøtte sameksistens mellem forskellige aktiviteter på havet, bl.a. vedvarende energi, fiskeri og naturhensyn.
- Arealerne til råstofindvinding på havet søges ifm. regeringens kommende råstofplan reduceret fra ca. 7 pct. af havarealet til ca. 5 pct. af det samlede havareal.
- Der gennemføres en række tiltag med henblik på at reducere skadesvirkningerne fra klapning.
- Udfordringen med udledning af urensset spildevand og overløb af samme skal håndteres.
- Der gennemføres en række øvrige justeringer af havplanen fx vedrørende marinarkæologisk deponi og CO₂-lagring samt tiltag ift. naturgenopretning og ålegræs.

I. Fordobling af udlæg til vedvarende energi og energiøer

5. Aftalepartierne lægger vægt på, at udlæggene til vedvarende energi i havplanen kan understøtte en massiv udbygning af vedvarende energi med henblik på at benytte en større del af Danmarks unikke havvindressourcer til dette. Udbygning af vedvarende energi på havet er helt central for at nå 70 pct.-målsætningen i 2030, klimaneutralitet i 2045 samt for at indfri ambitionerne for Nordsøen og Østersøen i såvel Esbjerg- og Oostende-erklæringerne som Marienborg-erklæringen, der skal sikre både dansk og europæisk uafhængighed af fossil energi, herunder russisk gas.
6. Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal ske en fordobling af udlæg til vedvarende energi, således at der med Danmarks havplan nu udlægges ca. 30 pct. af det danske havareal til vedvarende energi mod tidligere ca. 15 pct., jf. kortbilag 1. Dette sker ved at udlægge områder til vedvarende energi i Kattegat, Skagerrak og Østersøen, samt et stort udlæg af den vestlige del af Nordsøen til vedvarende energi, således at området bliver udlagt til både vedvarende energi i eksisterende områder udlagt til olie- og gasproduktion og CO₂-lagring. Dermed sker planlægningen for den fremtidige havvindsudbygning, ud fra hensynet til den kystnære natur, primært uden for de kystnære områder.
7. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen er ved at afklare de nærmere rammer omkring åben dør-ordningen, og at der ikke udlægges nye arealer til berostillede kommercielle åben dør-projekter. For tre af de berostillede åben dør-ansøgninger er arealet allerede udlagt til VE i den gældende havplan. Dette gælder Vikinge Banke, Kadet Banke og Paludan Flak, hvor der er ansøgt om åben-dør-projekter for ca. 2,4 GW. Aftalekredsen noterer sig endvidere, at der evt. vil opstå behov for yderligere udpegning af konkrete områder til vedvarende energi som følge af en evt. ny markedsdrevet ordning for VE på havet. I den forbindelse vil hensynet til øvrige arealinteresser, herunder forsvarets aktiviteter og vigtige fiskeområder, skulle afvejes.
8. Aftalepartierne noterer sig endvidere, at havplanen ikke ændrer på Nordsø-aftalen, som har fastsat de langsigtede rammer for investeringer i Nordsøen, og at VE-udbygningen vil blive tilrettelagt under hensyntagen til eksisterende olie- og gasaktiviteter samt CO₂-lagring. De konkrete muligheder for sameksistens vil i den forbindelse blive vurderet.

9. Der er med finansloven for 2022 taget initiativ til at igangsætte en screening af hele det danske havareal med henblik på at tilvejebringe mere viden om, hvor det vil være mest attraktivt at placere fremtidige havvindmølleparker, herunder i Nordsøen, hvor store dele af den fremtidige havvindudbygning forventes at komme. Aftalekredsen noterer sig, at der inden næste opdatering af havplanen kan opstå behov for justeringer i udpegning af områder til vedvarende energi bl.a. som følge af screenings resultater, hvilket kan resultere i, at nogle arealer kan frigives til andre formål.

II. Øget naturbeskyttelse, herunder udpegning af strengt beskyttede områder

10. Aftalepartierne er enige om, at der med den nye havplan sker en forøgelse fra ca. 4 pct. til 6 pct. af det danske havareal til strengt beskyttede havstrategiområder, jf., kortbilag 2. Aftalepartierne er endvidere enige om en gradvis forøgelse, hvor man allerede nu fremlægger forslag til områder med henblik på, at andelen af det strengt beskyttede havstrategiområder øges til 8 pct. i 2028. Regeringen vil gå i dialog med relevante interessenter, særligt fiskerierhvervet og grønne organisationer og drøfte bl.a. udpegningen af strengt beskyttede og beskyttede områder, herunder forslaget til yderligere udpegning af 8 pct. i 2028 og forud for realisering af udpegningen af 10 pct., som skal være nået i 2030.
11. I forlængelse heraf er aftalepartierne enige om, at 10 pct. streng beskyttet natur, skal være nået i 2030. Indfrielse heraf vil tage afsæt i en nærmere dialog med fiskerierhvervet og grønne organisationer samt den aftalte screening af havarealet ift. havvind.
12. Udpegningen af de yderligere strengt beskyttede områder vil ske under hensyntagen til forståelsen af naturmæssigt beskyttelsesværdige områder, herunder at områderne:
- Indeholder relevante og beskyttelsesværdige naturværdier, jf. havstrategidirektivet og EU's biodiversitetsstrategi.
 - Bidrager til et økologisk sammenhængende og repræsentativt netværk af beskyttede havområder, der i tilstrækkelig grad dækker diversiteten af havets arter og naturtyper, jf. havstrategidirektivet.
 - Opnår en tilstrækkelig robusthed, forstået således, at områderne har en vis størrelse eller ligger som kerneområder inden for et allerede beskyttet område.
13. Udpegningen af de yderligere strengt beskyttede områder vil endvidere ske under hensyntagen til vigtige fiskepladser.
14. Havstrategiens indsatsprogram fastsætter restriktioner for de strengt beskyttede områder. Bl.a. vil fiskeri, herunder med bundtrawl og andre redskaber, råstofindvinding, klapning og vedvarende energi blive forbudt i områderne. Visse typer rekreativt fiskeri kan dog tillades efter en konkret vurdering for det enkelte beskyttede område. Aftalepartierne er opmærksomme på, at Forsvaret er undtaget havstrategidirektivet, og at udpegningen af beskyttede havstrategiområder derfor ikke indebærer restriktioner ift. Forsvarets aktiviteter. Aftalepartierne er tilsvarende enige om, at udpegningen af strengt beskyttede områder heller ikke medfører restriktioner ift. sejlads i områderne. Anlæg og vedligehold af kabler, rør, ledninger mv. vil desuden fortsat være muligt, men det pålægges godkendelsesmyndigheden, at det sker under størst mulig hensyntagen til de beskyttede havstrategiområder. Seismiske undersøgelser ifm. dette vil være muligt.

15. Aftalepartierne er desuden enige om, at der samlet set udlægges og udpeges almindeligt beskyttede naturområder, jf. bilag 2, således at den samlede natur- og miljøbeskyttelse udgør mere end 30 pct. af det danske havareal. I de almindeligt beskyttede natur- og beskyttelseszonerne indgår Natura 2000-områder (habitat og fugle-områder), havstrategiområder, fredede områder og natur- og vildtreservater. Gennem disse udlæg til beskyttede områder bidrager Danmark til EU's biodiversitetsstrategi og til målsætningerne fra Kunming-Montreal-aftalen under FN's Biodiversitetskonvention fra december 2022.
16. I havplanen indgår et fuglebeskyttelsesområde i Østlige Tyske Bugt, der vil blive udpeget af miljøministeren.
17. Aftalepartierne er enige om, at hvis udpegningen af yderligere strengt beskyttede og beskyttede områder og øvrige fremtidige udpegninger af trawlfrie zoner har konsekvenser for fiskerierhvervet, skal der, såfremt der ikke kan findes alternative fiskearealer til opretholdelse af deres nuværende aktiviteter, tilvejebringes økonomisk kompensation til de berørte fiskere. Det skal i denne sammenhæng sikres, at der ikke sker dobbeltkompensation, og at evt. kompensation sker inden for EU's statsstøtteregler. Aftalepartierne noterer sig, at evt. konsekvenser for fiskeriet ved VE-udbygning allerede kompenseres af havvindmølleopstillere, jf. fiskerilovens bestemmelser herom.
18. De nye beskyttede og strengt beskyttede havstrategiområder indgår i havstrategiens indsatsprogram og indmeldes sammen med de øvrige beskyttede områder til EU med det formål at bidrage til EU's biodiversitetsstrategis mål for naturbeskyttelse.
19. Aftalepartierne noterer sig desuden, at der med *Aftale om finansloven for 2023* blev afsat 2 mio. kr. i 2023 til at belyse mulighederne for eventuelt at etablere en havnaturfond. Formålet med en havnaturfond kan bl.a. være at bidrage til viden om miljø og natureffekterne af VE-udbygningen på havet og til omkostningseffektiv genopretning af havnatur og biodiversitet med henblik på at forbedre miljøtilstanden i havet. Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at partierne bag aftale om Grøn Fond, som led i fastsættelsen af rammerne for nyttiggørelse af havressourcer, har afsat i alt 500 mio. kr. fra Grøn Fond i perioden 2024-2030 til en havnaturfond og at i det omfang, der er merindtægter fra havvinduddbuddene, ud over det forventede, øremærkes yderligere op til 350 mio. kr. til en havnaturfond, jf. *tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm* af 30. maj 2023. Aftalepartierne noterer sig derudover, at der kan ses på muligheden for yderligere finansiering, herunder fra private aktører.

III. Bæredygtig udvikling af fiskerierhvervet

20. Aftalepartierne er enige om, at Danmark skal have et hav i balance, hvor der fortsat skal være grundlag for et aktivt, mangfoldigt og bæredygtigt erhvervsfiskeri.
21. Fiskeriet er et vigtigt erhverv i kystområderne, hvor det bidrager med arbejdspladser og økonomi. Derfor skal erhvervsfiskeriet aktivt og så tidligt som muligt tænkes ind i planlægningen af anden havarealanvendelse, ligesom der så vidt muligt skal tages hensyn til

vigtige fiskeriområder og fiskeriets samlede samfundsøkonomiske bidrag, når der udlægges arealer til andre formål.

22. Med en yderligere anvendelse af havet til vedvarende energi og en yderligere naturbeskyttelse, er det nødvendigt at gentænke dansk fiskeri og se på, hvordan dansk fiskeri sikres i fremtiden som et robust og konkurrencedygtigt erhverv.
23. Forøgelsen af reservationen af havarealet til udlæg af vedvarende energi stiller bl.a. krav til omstilling og udvikling af fiskerierhvervet. For at styrke udviklingen af bæredygtigt vækst og udvikling i fiskerierhvervet, herunder fremme af ny teknologi og bedre samspil med miljø og natur, afsættes der som udgangspunkt 75 mio. kr. frem mod 2030 til at understøtte dette. Midlerne vil blive finansieret inden for rammen af finanslovsforslaget for 2024 og udmøntet i forbindelse med anbefalingerne fra Fiskerikommissionen. Er der behov for yderligere finansiering til understøttelse af fiskeriets omstilling i forlængelse af fiskerikommissionens anbefalinger, vil aftalepartierne være parate til at drøfte dette nærmere.
24. Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at Fiskerikommissionen efter planen i oktober 2023 vil aflevere sine anbefalinger til, hvordan fiskeriet fortsat kan udvikle sig, så det er økonomisk levedygtigt og bidrager til samfundsøkonomien, samtidigt med at klima og havmiljø beskyttes.
25. Aftalepartierne noterer sig, at den danske udmøntning af EHFAF for 2024-27 skal fastlægges, og at man vil drøfte dette med Folketingets partier.
26. Fiskerikommissionens anbefalinger vil herefter blive drøftet politisk.
27. Aftalepartierne er endvidere enige om, at der indføres et forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i Flensborg Fjord, Vejle Fjord og Kalø Vig. Berørte fiskere vil blive kompenseret herfor, såfremt der ikke kan findes alternative fiskearealer til opretholdelse af deres nuværende aktiviteter. Det skal i denne sammenhæng sikres, at der ikke sker dobbeltkompensation, og at eventuel kompensation sker inden for EU's statsstøttere regler.

IV. Økosystembaseret tilgang

28. Aftalepartierne er enige om, at Danmarks havplan skal være økosystembaseret. Dette fremgår ligeledes af EU-direktiv om maritim fysisk planlægning, og den danske lov om maritim fysisk planlægning. Direktivet fastsætter ingen klar definition af begrebet, som anvendes forskelligt i de forskellige medlemslande. Medlemslandene har derfor anvendt forskellige tilgange.
29. Aftalepartierne er enige om, at der i forbindelse med den økosystembaserede tilgang tages udgangspunkt i et overordnet planniveau. Det indebærer, at der er foretaget en strategisk miljøvurdering af Danmarks første havplan. De enkelte projekter vil skulle miljøvurderes i forbindelse med den konkrete realisering.
30. Havplanen er derudover økosystembaseret ved, at den:

1. Kobles tæt til havstrategien og udarbejdes således, at den er i overensstemmelse med havstrategiens miljømål og indsatsprogram og tager hensyn til Danmarks havstrategiforpligtelser under tilblivelse, opdatering og evt. fornyelse.
 2. Understøtter havplandirektivets og lovens brede formålsparagraf om at skabe bæredygtig vækst i de maritime erhverv, og at bevare, beskytte og forbedre havmiljøet og biodiversiteten.
 3. Udarbejdes med afsæt i internationalt anerkendte principper for økosystembaseret havplanlægning, operationaliseret ift. havplanlægning i regi af HELCOM-VASAB2, der bl.a. medfører, at man i havplanlægningen skal tilstræbe at anvende den bedst tilgængelige viden og praksis, anvende en iterativ proces i planlægningen og undersøge alternative løsninger ved væsentlige miljøpåvirkninger, inddrage interessenter og borgere i planlægningen, generelt anvende et generelt forsigtighedsprincip og minimere negative miljøpåvirkninger, samt basere planlægningen på en relationel forståelse af samspillet mellem liv og aktiviteter i og på havet.
-
31. Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at der pågår en løbende vidensopsamling om havets tilstand, bl.a. gennem det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA) og dataindsamling finansieret gennem Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogrammet til brug for det danske bidrag vedr. den biologiske rådgivning om fiskebestande til brug for fastsættelse af kvoter inden for rammerne af EU's fælles fiskeripolitik. Herudover støtter Hav, Fiskeri- og Akvakulturprogrammet løbende projekter inden for marin viden.
 32. Aftalepartierne er enige om, at det undersøges hvordan denne viden, sammen med ny data genereret, fx i forbindelse med udbygning af vedvarende energi på havet og fiskeridata fra logbøger, landingsregistreringer og oplysninger fra fiskernes positionsudstyr mv. og fra andre datakilder, kan målrettes med henblik på at danne grundlag for en bedre og samlet kortlægning af havnaturen og havbunden, der danner grundlag for, understøtter og styrker den fremtidige økosystembaserede planlægning på havet, samt udvikling af et mere bæredygtigt fiskeri.
 33. Aftalepartierne forelægges inden 1. juli 2024 et beslutningsgrundlag ift., hvordan bedre data kan anvendes til at understøtte den fremtidige økosystembaserede planlægning på havet og udvikling af et bæredygtigt fiskeri. I den forbindelse drøftes også finansieringen heraf.

V. Understøttelse af forsvarets aktiviteter på havet

34. Aftalepartierne er enige om, at havplanen skal understøtte styrkelse af forsvaret ved at fastholde forsvarets mulighed for øvelser på havet.
35. Aftalepartierne noterer sig, at der skal findes et nyt missilskydningsområde i Nordsøen som erstatning for det nuværende Falcon-område. Området skal opfylde Forsvarets operative behov og udpeges på grundlag af en militærfaglig vurdering og under hensyntagen til den igangsatte havvindscreening, samt områder udlagt til gas- og olieproduktion og CCS. Henset til presset på de danske havarealer arbejdes på at gøre fareområdet mindre end det nuværende missilskydningsområde.

VI. Sameksistens mellem vedvarende energi, fiskeri, natur og biodiversitet

36. For at sikre den bedste brug af havarealet og havets ressourcer, er aftalepartierne enige om, at havplanen så vidt muligt skal understøtte sameksistens mellem forskellige aktiviteter på havet, bl.a. vedvarende energi, fiskeri og naturhensyn.
37. Aftalepartierne er enige om, at aktiviteter i almindeligt beskyttede havstrategiområder kan finde sted, såfremt det efter en konkret vurdering kan ske uden at skade områdets integritet. Da mulighederne for sameksistens vil være baseret på det konkrete udpegningsgrundlag, vil der alene kunne være sameksistens i de almindeligt beskyttede havstrategiområder med aktiviteter som eksempelvis fiskeri og vedvarende energi i det omfang, at det kan ske uden at skade de naturværdier, der beskyttes. Det bemærkes, at der fortsat vil være forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i de eksisterende havstrategiområder, og at der vil blive taget initiativ til at gennemføre tilsvarende fiskeriregulering i de nye strengt beskyttede havstrategiområder. Det vurderes, at fiskeri med bundsløbende redskaber ikke kan foregå i de almindeligt beskyttede havstrategiområder. Andre typer af fiskeri kan fortsat ske i de almindeligt beskyttede havstrategiområder, hvis det kan ske uden at skade områdernes integritet.
38. Tilgangen til sameksistens, der indføres i reguleringen af de almindeligt beskyttede havstrategiområder, svarer til den gældende ret i Natura 2000-områder, som udgør langt hovedparten af beskyttede områder på havet, og som følger EU-reglerne herfor. Der ændres ikke på reguleringen af Natura 2000-områderne, og der kan fx fortsat fiskes muslinger i Natura 2000-områderne i Limfjorden.
39. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om, at der etableres et markedsdrevet dialogforum for fiskeriet og andre centrale interessenter inden for opstilling af havvind og fiskeri med henblik på at bidrage til afdækning og håndtering af arealkonflikter, herunder spørgsmål om mulighederne for sameksistens mellem havvind og fiskeriet.
40. Aftalepartierne er desuden enige om at påbegynde et arbejde med at forberede en revision af kabelbekendtgørelsen. I den forbindelse vil det bl.a. blive undersøgt, om det er muligt at styrke mulighederne for fiskeri i og mellem havvindmølleparkerne. Arbejdet skal desuden klarlægge, hvordan undersøisk infrastruktur på havet fremadrettet skal kunne etableres, reguleres og beskyttes. Fiskerierhvervet inddrages i arbejdet.

VII. Råstofindvinding på havet

41. Råstofindvinding til havs har stor betydning for anlægsaktiviteter i hele Danmark og kystbeskyttelse bl.a. sandfodring af den jyske vestkyst, men har samtidig konsekvenser for natur og miljø.
42. Aftalepartierne er enige om, at arealerne til råstofindvinding på havet søges reduceret fra i dag ca. 7 pct. af havarealet til ca. 5 pct. af det samlede havareal, særligt med fokus på de kystnære områder. Regeringen vil iværksætte en undersøgelse heraf forud for den kommende råstofplan.

43. Aftalepartierne er endvidere enige om at reducere arealet udlagt til råstofzoner i Køge Bugt, med henblik på at sikre en bedre balance mellem havnaturen, bl.a. nærliggende Natura 2000-områder, og råstofforsyningssikkerheden.

VIII. Klapning

44. Klapning af overskydende havbundsmateriale, der bortskaffes ved at dumpe materialet i havet, kan have en negativ påvirkning på havmiljøet. Aftalepartierne er enige om at gennemføre tiltag på klavningsområdet, jf. bilag 3, der skal minimere den negative påvirkning på havmiljøet.
45. Tiltagene på klapområde har til formål at øge hensyn til natur og miljø, øge myndigheders mulighed for kontrol, øge graden af nyttiggørelse frem for klapning samt at gøre klavningsansøgningsprocessen mere gennemsigtig og åben. Klavningsinitiativerne indføres, så det er håndterbart for havnene. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen har nedsat et partnerskab for danske erhvervshavne, der skal komme med anbefalinger til hvordan danske erhvervshavne udvikles gennem kommercielle investeringer.
46. Aftalepartierne er enige om at indføre restriktioner for klapning på vanddybder under 6 meter, jf. bilag 3. Aftalepartierne er videre enige om, at der i bl.a. Limfjorden er særlige forhold som en lav gennemsnitsdybde og langt afstand til alternative klappladser, som indebærer, at der fortsat skal være mulighed for at klappe på lavere vanddybder end 6 meter. Regeringen vil fremlægge konkret model herfor.
47. Aftalepartierne er desuden enige om, at der, ud fra et ønske om at fremme biodiversitet, igangsættes en undersøgelse af mulighederne for og konsekvenser ved et forbud mod klapning i udvalgte områder, hvor råstofområder minimeres, herunder i Køge Bugt.

IX. Spildevand

48. Aftalepartierne er enige om, at planlagte udledninger, der kan medvirke til udledninger af urensset spildevand til havmiljøet, skal søges stoppet. Der undersøges endvidere nærmere omfanget af uplanlagte overløb af spildevand, med henblik på at det drøftes blandt aftalepartierne, hvordan der skabes relevant kapacitet til at håndtere overløb ud fra miljøhensyn.

X. Øvrige temaer

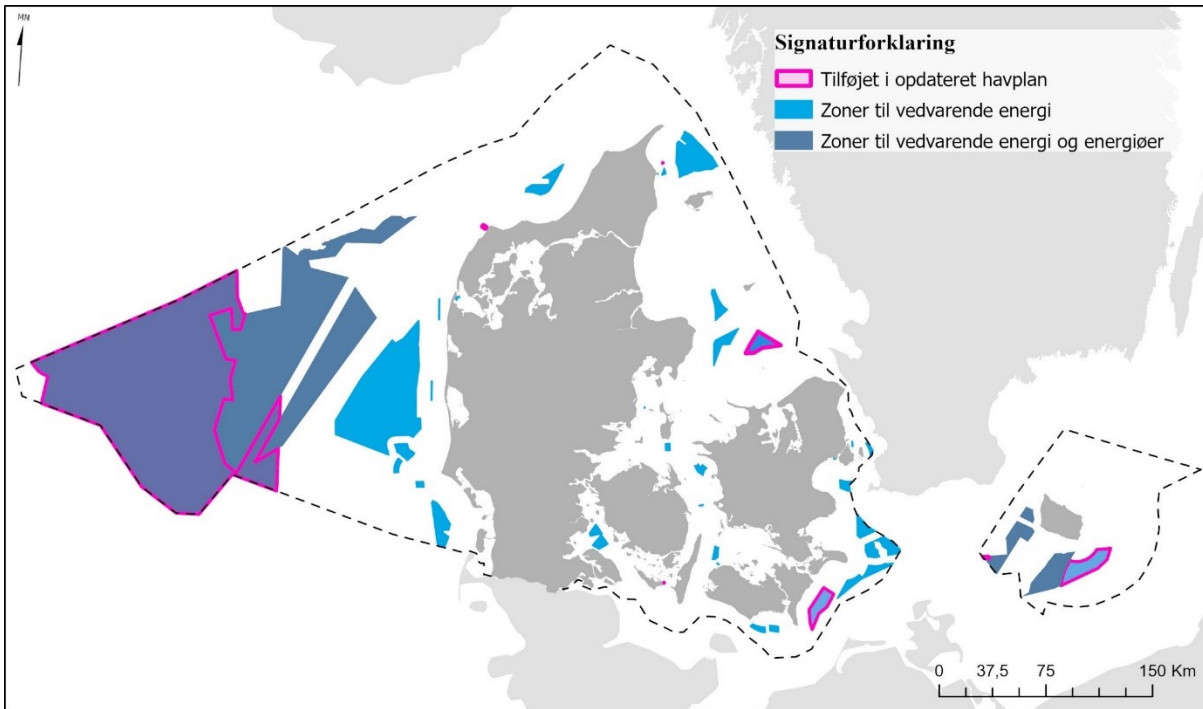
49. Aftalepartierne er desuden enige om, at der laves følgende tiltag og ændringer i havplanen.
50. *Marinarkæologisk kulturarv*: Aftalepartierne er enige om, at havplanen skal være med til at beskytte dansk kulturarv og fremme dykkerturisme og fritidsdykning, og at havplanen derfor skal planlægges for marinarkæologisk kulturarvsdeponering.

51. *Nye zoner til CO₂-lagring*: Som del af den grønne omstilling på havet, er aftalepartierne enige om at udlægge fire nye zoner til CO₂-lagring i hhv. Inez-, Lisa- og Jammerbugtområderne Skagerrak/Nordsøen og ved Havnsø på Sjælland. Zonen ved Havnsø på Sjælland er dels på land og dels på hav, og geologisk lagring af CO₂ i zonen forudsætter, at det er foreneligt med fx internationale konventioner, hvilket ikke er tilfældet i dag for områder i Østersøen.
52. *Ålegræs*: Der er igangsat udviklingsinitiativer og stor skala forsøgsprojekter med udplantning af ålegræs med henblik på at fremme god økologisk tilstand (kvælstof). Der skal endvidere undersøges alternative muligheder for at fremme god økologisk tilstand.
53. *Naturgenopretning*: I regi af havstrategidirektivets indsatsprogram, iværksættes strategi for marin naturgenopretning med fokus på genopretning med stenrev, herunder fx effekter og best practice ift. design og anlæg samt etablering af marine nationalparker med fokus på naturgenoprettende tiltag.
54. *Havbrug*: Aftalekredsen noterer sig, at der pågår en lovliggørelsesproces på havbrugsområdet. Ansøgningerne i de udlagte udviklingszoner for havbrug undersøges hurtigst muligt, med henblik på at sagerne hurtigst muligt afgøres. Der kan på baggrund heraf blive behov for at justere i planlægningen fsva. områderne til havbrug, herunder udlæg af zoner til formålet. Det bemærkes, at etablering af nye havbrug fortsat vil kræve tilladelse efter de gældende regler.

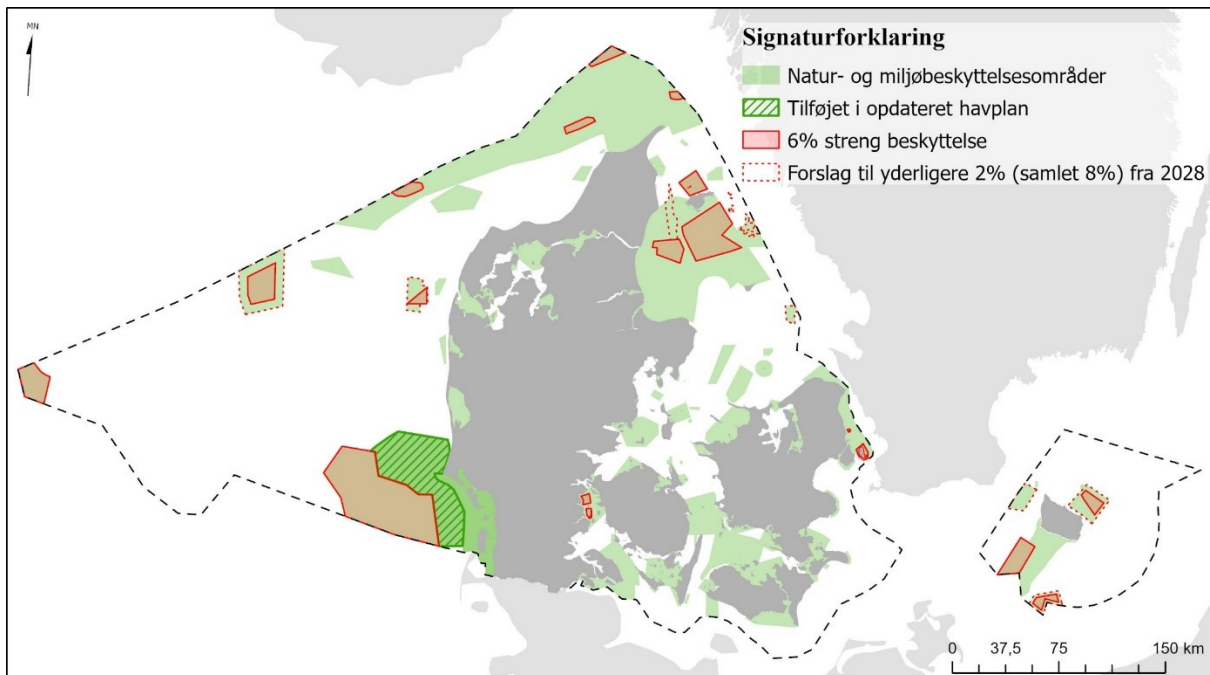
XI. Videre proces og aftalens karakter

55. Aftalen har karakter af en stemmeaftale, og med aftalens indgåelse udsteder erhvervsministeren herefter Danmarks havplan, som konkret udmøntes ved bekendtgørelse med hjemmel i lov om maritim fysisk planlægning (havplanloven).
56. Aftalepartierne noterer sig, at implementering af regulering af fiskeri i beskyttede og strengt beskyttede områder, hvor andre EU-medlemslande har fiskerirettigheder, vil skulle ske efter forhandlinger med de berørte medlemslande i overensstemmelse med reglerne i EU's fælles fiskeripolitik.
57. Havplanen skal efter aftalens indgåelse miljøvurderes, hvorefter den skal i offentlig høring. Der vil i den forbindelse også blive gennemført en nabohøring (Espoo-høring). Herefter udstedes havplansbekendtgørelsen, og havplanstillæg med de aftalte ændringer sendes i offentlig høring. Det sker senest d. 30. september 2023. Den opdaterede havplan har retsvirkning, fra havplanstillæget sendes i høring.
58. Aftalepartierne vil blive forelagt resultatet af den offentlige høring, inden havplanen udstedes endeligt.
59. Havplanen er derefter gældende i 10 år. Aftalepartierne vil senest 4 år inde i planperioden blive inviteret til en drøftelse af havplanen, herunder på baggrund af et øget datagrundlag, den kommende råstofplan, Fiskerikommissionens anbefalinger, EU-kommissionens initiativer på området, den igangværende havvindsscreening, udviklingen inden for CO₂-lagring og erfaringerne med sameksistens.

Bilag 1: Vedvarende energi og energiøer

Bilag 2: Natur- og miljøbeskyttelsesområder, herunder streng beskyttede områder

Bilag 3: Tiltag ift. klapning

Øget hensyn til natur og miljø:

1. Restriktioner i forhold til klapning på vanddybder under 6 m.
2. Ændre aktionsniveauer til grænseværdier for miljøfarlige stoffer
3. Øget miljøhensyn til områder med iltsvind
4. Tydeliggøre hensyn til rødlistede arter og naturtyper i vejledningen

Stramme krav til ansøgning og bedre mulighed for kontrol:

5. Skærpede krav til hyppighed af prøvetagning
6. Krav til opmåling af dybdeforhold efter endt klapning
7. Hjemmel til at kræve udbedring ved overtrædelser
8. Krav om analyse for kornstørrelsesfordelingen
9. Krav til ansøgers redegørelse for nyttiggørelse

Øget gennemsigtighed:

10. Offentliggørelse af ansøgninger på hjemmesiden

Ad 1) Havområder på mellem 0-6 meters vanddybde er generelt meget produktive ift. forekomst af ålegræs, tang, fiskeyngel, fugle mv., hvorfor klapning her har en større indvirkning på havmiljøet end steder, hvor vanddybden er over 6 meter. Aftaleparterne er enige om, at der i Limfjorden er særlige forhold som en lav gennemsnitsdybde og langt afstand til alternative klappladser, som indebærer, at der fortsat skal være mulighed for at klappe på lavere vanddybder end 6 meter. Regeringen vil fremlægge konkret model herfor.

Ad 2) Ved at ændre aktionsniveauer til faste grænseværdier vurderes det, at 2 pct. af den mængde, som i dag klappes, fremover skal deponeres i spulefelter eller på land.

Ad 3) Der sættes som hovedregel, at klapning ikke må foregå i iltsvindssæsonen i områder, hvor der er risiko for iltsvind. Der kan i dag sættes vilkår i form af sæsonbegrænsning ved klapning af store mængder. Initiativet vil medføre, at det fremover som udgangspunkt ikke er tilladt.

Ad 4) Vejledningen til klapområdet indeholder i dag en række hensyn til natur og miljø, eksempelvis vandrammedirektivet og habitatbekendtgørelsen. Med initiativet vil det blive tydeliggjort hvilke hensyn til rødlistede arter og naturtyper, som indgår i vurderingen af en klapanøgning.

Ad 5) Skærpede krav til hyppighed af prøvetagning består i, at der skal foreligge analyseprøver, der ved ansøgningstidspunktet højst er 6 måneder gamle, medmindre det kan godtgøres, at sedimentet åbenbart er uforurenat.

Ad 6) Der indføres relevante krav til opmåling af dybdeforholdene på en klapplads efter endt klapning, krav til hvilken metode der skal anvendes samt krav om indberetning. En mere ensartet kortlægning af dybdeforholdene efter endt klapning vil give myndighederne mulighed for at

kontrollere efterlevelsen af vilkårene for klapping samt bedre mulighed for beregning af restkapaciteten i området.

Ad 7) Initiativet skal sikre bedre kontrol med vilkårene i en tilladelse, og give den fornødne hjemmel til at sikre efterlevelse af vilkårene. Det vil sikre hensynet til naturen og miljøet, men også være et signal om, at overtrædelser af vilkår i en klaptilladelse tages alvorligt samt understøtte en mere ensartet og gennemsigtig administration af tilladelser.

Ad 8) Krav om analyse af kornstørrelsesfordelingen i større klapprojekter bidrager til at belyse om dele af havbundsmaterialet kan nyttiggøres. Der forventes en mindre øgning i nyttiggørelse ved dette tiltag alene.

Ad 9) Det foreslås, at der indføres krav om, at ansøger skal redegøre for, hvilke muligheder de har afsøgt med henblik på nyttiggørelsen. Det kan være i forbindelse med et konkret anlægsprojekt, men der vil også kunne stilles konkrete dokumentationskrav om, at ansøger fx skal have undersøgt muligheder for nyttiggørelse i forbindelse med andre projekter. Det skønnes, at det er muligt at øge nyttiggørelsen med ca. 2% for dette tiltag.

Ad 10) Initiativ om offentliggørelse af ansøgninger om klapping har til formål at gøre høringsprocessen mere gennemsigtig samt ensretter den med andre sammenlignelige områder som råstof og bypass.